

REGERINGSRÄTTENS DOM

Mål nr
3191-04

meddelad i Stockholm den 25 oktober 2006

KLAGANDE

M

MOTPART

Socialnämnden i Luleå kommun, Box 212, 971 07 Luleå

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrättens i Sundsvall dom den 26 april 2004 i mål nr 3087-03
(bilaga)

SAKEN

Stöd och service till vissa funktionshindrade

YRKANDEN M.M.

M får anses yrka att Regeringsrätten upphäver kammarrättens dom och fastställer länsrättens dom. Till stöd för sin talan anför han bl.a. följande. Om man skall gå helt strikt efter kammarrättens dom innebär det att han som ensamstående och funktionshindrad inte

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 5
Stockholm

Expeditionstid
09.00 - 12.00
13.00 - 15.00

Telefon
08-617 62 00
Telefax
08-617 62 58

skall få samma möjligheter till miljöombyte, rekreation och personlig utveckling som de funktionshindrade som lever i familjegemenskap. Det är lika viktigt för honom som för andra samhällsmedborgare att kunna delta i gemenskap och skapa sig goda levnadsvillkor. Detta kan för hans del möjliggöras genom deltagande i läger och andra aktiviteter. Han har aldrig av Luleå kommun erbjudits eller tillfrågats om deltagande i någon som helst form av korttidsvistelse utanför det egna hemmet eller annat arrangemang.

Socialnämnden i Luleå kommun vidhåller sitt tidigare beslut och yrkar att Regeringsrätten fastställer kammarrättens dom. Nämnden anför bl.a. följande. M är beviljad assistansersättning enligt lagen (1993:389) om assistansersättning, LASS, med 85 timmar per vecka. Det personligt utformade stödet skall ge den funktionshindrade möjlighet att som andra i samhället delta i fritidsverksamhet. Insatsen personlig assistans möjliggör alltså för M att delta i olika aktiviteter. Han har även i oktober 2003 beviljats tillfällig utökning av personlig assistans för att delta i en motsvarande resa. Resan kan vidare inte ses som korttidsvistelse i lagens mening.

SKÅLEN FÖR REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

M tillhör personkrets 3 enligt 1 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. Han har därmed enligt 7 § första stycket LSS rätt till insatser enligt 9 § 1-9, om han behöver sådan hjälp i sin livsföring och hans behov inte tillgodoses på annat sätt. Enligt 7 § andra stycket LSS skall den enskilde genom insatserna tillförsäkras goda levnadsvillkor. Korttidsvistelse utanför det egna hemmet är en av de insatser som anges i 9 § LSS (9 § 6).

LSS ersatte år 1994 lagen (1985:568) om särskilda omsorger om psykiskt utvecklingsstörda m.fl., omsorgslagen, och innebar jämfört med den äldre lagen dels att den personkrets som omfattades av lagen utökades, dels att insatserna enligt lagen utökades och preciserades, främst genom införande av insatsen personlig assistans. Även i omsorgslagen förekom emellertid insatsen korttidsvistelse, nämligen som ”korttidsvistelse utanför det egna hemmet i syfte främst att avlösa anhöriga i vård och tillsyn” (4 § första stycket 3 omsorgslagen).

I förarbetena till LSS (prop. 1992/93:159 s. 178) anges bl.a. följande. Syftet med korttidsvistelse utanför det egna hemmet är dels att den funktionshindrade personen skall erbjudas miljöombyte och rekreation,

dels att anhöriga därigenom kan beredas avlösning i omvårdnadsarbetet. Insatsen kan därför delvis ses som ett alternativ till insatsen avlösarservice. Korttidsvistelse kan förläggas i korttidshem eller i annan familj – stödfamilj. Sommarläger och kortkurser kan också utgöra en form av korttidsvistelse. Korttidsvistelse bör kunna erbjudas både som en regelbunden insats och som en lösning vid akuta behov. Insatsen bör också kunna ses som ett led i att bryta ett ensidigt beroende mellan barn och föräldrar. – Propositionen innehåller inga uttalanden som tyder på att lagstiftaren avsett att inskränka tillämpningsområdet för insatsen jämfört med den tidigare omsorgslagen.

Frågan i målet är om M. , såsom ensamstående och beviljad assistansersättning enligt LASS, hade rätt till insatsen korttidsvistelse utanför det egna hemmet.

Regeringsrätten gör följande bedömning.

Lagtexten innehåller inga begränsningar för när rätt till insatsen korttidsvistelse utanför det egna hemmet kan föreligga. Av förarbetena framgår endast att insatsen främst är tänkt för situationer då den funktionshindrades anhöriga är i behov av avlösning men även för att tillgodose behov hos den funktionshindrade själv att komma till en annan miljö. Enligt Regeringsrättens mening saknas därmed grund för att kräva att båda de nu angivna rekvisiten skall vara uppfyllda. Korttidsvistelse bör således kunna komma i fråga för att tillgodose såväl behov av avlösning som behov av enbart miljöombyte eller rekreation. En annan sak är att utrymmet för vuxna ensamstående att göra anspråk på denna insats för sin rekreation kan vara mer begränsat av andra skäl. Vuxna som inte lever i familjegemenskap och som har sådana stora funktionshinder och stödbehov att LSS är tillämplig måste ha sin tillvaro organiserad på ett sådant sätt att de kan få sitt behov av stöd och service tillgodosett, t.ex. genom personlig assistans. Assistans kan då ges även för rekreatiönsändamål (jfr 9 a § andra stycket LSS).

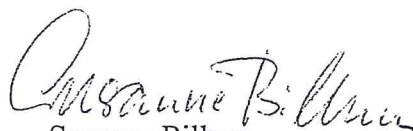
Avgörande för om rätt till insatsen korttidsvistelse utanför det egna hemmet föreligger i ett visst fall är om den enskilde har behov av just en sådan insats och detta behov inte tillgodoses på annat sätt. Vid denna bedömning måste i fråga om vuxna beaktas – förutom den enskildes egna förutsättningar och därmed behov – även sådana andra insatser enligt LSS vilka skall tillgodose delvis samma behov, främst om den enskilde har personlig assistans som möjliggör för honom eller henne att ta del i aktiviteter av olika slag.

Av utredningen i det aktuella målet framgår att M är beviljad assistansersättning och därmed är tillförsäkrad personligt stöd som kan utnyttjas för bl.a. deltagande i olika aktiviteter. Vid tillfälliga behov av ytterligare assistans kan utökad personlig assistans begäras. Mot bakgrund härav finner Regeringsrätten att M inte kan anses ha behov av insatsen korttidsvistelse utanför det egna hemmet för att tillförsäkras goda levnadsvillkor. Vid sådant förhållande saknas anledning att gå in på frågan om den begärda insatsen kan anses som korttidsvistelse i den mening som avses i LSS (jfr RÅ 2003 ref. 79 III).

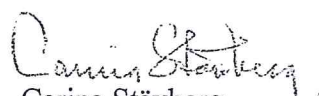
Överklagandet skall därför avslås.

REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

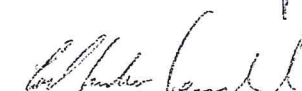
Regeringsrätten avslår överklagandet.

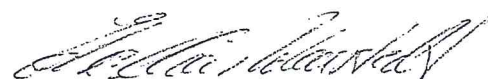

Susanne Billum

Karin Almgren

Carina Stävberg

Anna-Karin Lundin

Carl Gustav Fernlund

Else-Marie Holmstedt
Föredragande regeringsrätts-
sekreterare

Avd. II
Föredraget 2006-10-04

Meddelad i
Sundsvall

KLAGANDE

Socialnämnden i Luleå kommun
Box 212
971 07 Luleå

MOTPART

M

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Länsrättens i Norrbottens län dom den 20 oktober 2003 i mål nr 1260-03
(bilaga A)

SAKEN

Korttidsvistelse utanför det egna hemmet enligt lagen (1993:387) om stöd
och service till vissa funktionshindrade (LSS)

Socialnämnden yrkar att kammarrätten med ändring av länsrättens dom fastställer socialnämndens beslut och anför bl.a. följande. Syftet med korttidsvistelse utanför det egna hemmet är dels att anhöriga därigenom kan beredas avlastning i omvårdnadsarbetet, dels att den funktionshindrade personen skall erbjudas miljöombyte och rekreation. För att insatsen skall beviljas måste dessa två rekvisit vara uppfyllda. M är ensamstående varför rekvisitet anhörigas avlastning ej är uppfyllt.

M har förelagts att svara i målet men har inte hörts av.

DOMSKÄL

Enligt 7 § LSS har personer som omfattas av lagens personkrets rätt till insatser i form av särskilt stöd och service enligt 9 § 1-9, om de behöver sådan hjälp i sin livsföring och om deras behov inte tillgodoses på annat sätt. Den enskilde skall genom insatserna tillförsäkras goda levnadsvillkor. Insatserna

skall vara varaktiga och samordnade. De skall anpassas till mottagarens individuella behov samt utformas så att de är lätt tillgängliga för de personer som behöver dem och stärker deras förmåga att leva ett självständigt liv.

Enligt 9 § 6 LSS är en insats för särskilt stöd och särskild service korttidsvistelse utanför det egna hemmet.

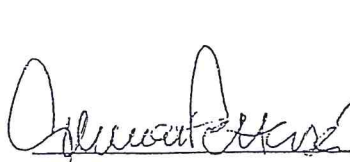
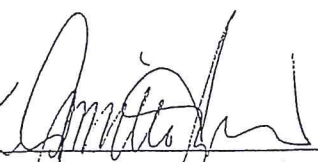
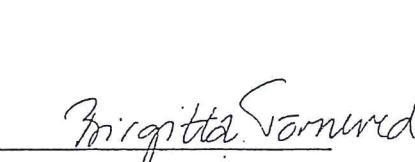
Av förarbetena (prop. 1992/93:159 s. 77 och 178) till LSS framgår bl.a. att syftet med korttidsvistelse utanför det egna hemmet är dels att den funktionshindrade personen skall erbjudas miljöombyte och rekreation, dels att anhöriga därigenom kan beredas avlösning i omvårdnadsarbetet. Insatsen kan därför delvis ses som ett alternativ till insatsen avlösarservice.

Uttalandet i förarbetena får tolkas så att syftet med korttidsvistelse utanför det egna hemmet är att den funktionshindrade får miljöombyte och rekreation samtidigt som anhöriga bereds avlösning i omvårdnadsarbetet. Båda förutsättningarna måste således vara uppfyllda (jfr RÅ 2003 ref. 79 III.). Då M är ensamstående innebär den sökta insatsen inte till någon del avlösning för anhörig. Han är därför inte berättigad till den sökta insatsen. Överklagandet skall därför bifallas.

DOMSLUT

Kammarrätten upphäver länsrättens dom och fastställer Socialnämndens i Luleå kommun beslut den 23 maj 2003 att avslå begärd korttidsvistelse.

Hur man överklagar, se bilaga B (formulär 1).

		
Gunnar Pettersén kammarrättsråd	Gunilla Ericsson kammarrättsråd	Birgitta Törnered assessor referent

KLAGANDE

M

MOTPART

Luleå kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Socialnämndens i Luleå kommun beslut den 23 maj 2003

SAKEN

Korttidsvistelse

Genom överklagat beslut vägrades O insatsen korttidsvistelse i form av lägervistelse den 15 - den 18 maj 2003 och beslutet motiverades med att han ej uppfyllde rekvisiten för den begärda insatsen.

I besvär yrkar O att insatsen skall beviljas honom och anför han att genom insatserna korttidsvistelse och ledsagarservice öppnar sig en möjlighet - för den kategori funktionshindrade som lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade omfattar - att resa och delta i lägerverksamhet. Han anför även: "Om man skall gå strikt efter det domslut som Kammarrätten 2002-04-26 avd. 3 mål nr. 3325-2001 tagit, (vilket kommunens LSS-handläggare hänvisar till) innebär detta att jag som bor och lever ensam inte alls har samma möjligheter, som de funktionshindrade vilka lever tillsammans med en partner, att kunna erbjudas miljöombyte, rekreation och personlig utveckling. Jag har samma behov som övriga samhällsmedborgare att kunna delta i gemenskap och därigenom öka möjligheterna till goda levnadsvillkor."

DOMSKÄL

Av socialförvaltningens utredning framgår att O bor ensam i en lägenhet i Gammelstad och han har en hjärnskada till följd av en hjärnblödning i februari 1992. Han har beviljats personlig assistans med 63,5 timmar i veckan och det är således ostridigt att han tillhör personkretsen som omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. Han har därmed rätt till insatser enligt lagen om han behöver sådan hjälp i sin livsföring och om hans behov inte tillgodoses på annat sätt. Insatserna skall tillförsäkra honom goda levnadsvillkor (jfr 7 § lagen om service till vissa funktionshindrade). Frågan blir därför om han kan anses ha ett behov av korttidsvistelse och om detta behov tillgodoses på annat sätt.

Insatsen korttidsvistelse syftar till att tillgodose den funktionshindrades behov av miljöombyte och rekreation och insatsen skall även ge den funktionshindrade möjlighet till personlig utveckling. Därigenom kan även anhöriga beredas avlösning i omvårdnadsarbetet (jfr Prop 1992/93:159 s 178). Målet med insatsen är att den funktionshindrade skall få möjlighet att leva som andra (jfr 5 § lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade).

Vad gäller O behov av korttidsvistelse framgår av handlingarna att han inte tidigare beviljats insatser för rekreation och miljöombyte. Det framstår dessutom som angeläget att han beviljas sådan insats och inget har framkommit till stöd för att behovet tillgodosetts på annat sätt. Anförda besvär skall därför bifallas.

DOMSLUT

Länsrätten häver överklagat beslut med förklaring att O bort beviljas den sökta insatsen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (Dv 3109/1c)

Lars Höijertz